

mig til det Resultat, at dette burde ske. Jeg beder derfor det høje Ting undskylde, om jeg i nogen Tid skulde lægge Beslag paa dets Opmærksomhed.

Vi ere paa det rene med, som det ogsaa fremgaar af den første ærede Talers (Bramsen) Udtalelser i Dag, at hvis det skulde gaa efter Sparekasseloven af 1880, vilde Den sjællandske Bondestands Sparekasse nu være at erklære fallit, og Lovforslaget gaar da ud paa, at dette ikke nu skulde ske, at Afgørelsen heraf skulde drages ud, til vi naaede til 1. April. Dette er jo tiltalende; jeg finder det ogsaa rigtigt, at man ikke handler hastigt og overilet her, at der gives en Frist, at den korte Frist efter Loven af 1880 bliver forlænget, at man altsaa ser Tingene roligt an indtil 1. April 1909. Men Betingelserne derfor bør være for det første, at der ved denne Udskydelse intet forrykkes i den retlige Stilling, som tilkommer Folk, der have Penge til gode i Sparekassen, altsaa, at Folk ikke blive stillede ringere den 1. April 1909, end de vilde være stillede, hvis Den sjællandske Bondestands Sparekasse straks havde opgivet sit Bo — og dette lægger jeg megen Vægt paa —, og for det andet dette, at der ikke ved denne Lovs Udstedelse lægges fejlagtige Forudsætninger til Grund for det, vi gøre. Og der er jeg inde paa det alvorlige Spørgsmaal, som begge de ærede Talere have berørt, den ene, den første Taler, med den Besked, at ved dette Lovforslag foregribes intet, vi holde alt aabent — den sidste Taler med den modsatte Antydning; at han haabede dog, naar vi kom til at skulle ordne disse Forhold, at man saa var rede til at træde mildnende til, træde hjælpende til; det vilde han dog forvente. Jeg synes, at vi skyldte at tale med hinanden derom; jeg skal derfor tillade mig nogle Bemærkninger i den Anledning, saa meget mere som den høje Regering, hvad ogsaa den første Taler i Dag gjorde opmærksom paa, i Motiverne siger, ikke blot dette, at vi maa udskyde Konkursen til senere, men den siger: Vi gøre det, for at der kan blive Lejlighed til at overveje, paa hvilken Maade og i hvilket Omfang Staten eventuelt vilde kunne træde hjælpende til for at mildne de ved Kassens Standsning foraarsagede alvorlige Følger, endvidere for at overveje, om der er Mulighed for Kassens Genaabning, og endelig for at arbejde hen til en Samstemning med Hensyn til de Skridt, der eventuelt ville blive foretagne fra Statsmagtens Side. Jeg synes, at der er det sagt saa

stærkt som vel muligt, stærkere end det burde være sagt: Dette gøre vi nu, fordi dette Spørgsmaal jo dog senere maa komme op. Jeg har ikke taget endeligt Standpunkt til dette Spørgsmaal, men med det Blik paa denne Sag, som jeg har faaet i de forløbne Dage, har jeg sagt til mig selv: Kan ogsaa dette gaa?

Hvad er det, der er sket? Der er sket dette, at ved et ganske uhørt Bedrageri er Kassen berøvet en stor Del af sine Midler. Det er ikke sket ved noget naturligt Uheld, men som sagt ved et ganske uhørt Bedrageri. Jeg kan ikke lade være at sige til dem, der mene, at det, der her er sket, har Samfundet noget Medansvar for, at den Betragtning har jeg aldrig kunnet dele. Jeg synes, at saadanne Gerninger som den, Alberti har begaaet, og dem, som den polske Røverbande har begaaet for nylig ude i Nordsjælland, ere noget, som vort lille danske Samfund lykkeligvis ikke har Spor af Part i. Der kan være mange andre Ting, vi have Skyld for, stor Skyld for, men dette, at en Mand tillader sig en Række af Forbrydelser og navnlig forgriber sig paa den Maade, her er sket overfor Den sjællandske Bondestands Sparekasse, det have vi ingen Skyld i, lige saa lidt som vi have Skyld i, at der kommer nogle Russere ind paa en Gaard og gøre en Ulykke. — Det drejer sig her om det, der er sket med en Sparekasse, og nu har jeg søgt og ikke kunnet finde nogen Begrundelse, hvorfor Staten skulde træde hjælpende til, naar sligt sker. Bliver et Menneske bestjaalet, træder Staten ikke til, sætter et Menneske Penge i en Forretning, som han skulde tro var vel styret, og han saa taber sine Penge, træder Staten ikke til. Hvor skal jeg finde en Hjemmel for Staten til her at sige: Dette, der her er sket, skal jeg, Statskassen, bære en Del af? Det er dog saaledes, at naar Staten grunder et Overformynderi for umyndiges Midler, og der ved Overformynderiets Embedsmænds Misbrug berøves de umyndige noget, træder Staten ikke til. Hvor skulle vi da finde Hjemmel for Staten til at sige: Det, her er sket, skal jeg bære en Del af — uden at det fører Konsekvenser med sig? Siger man, at det er ligegyldigt med Konsekvenserne, at her er et Tilfælde, hvor vi af Godmodighed ville træde til, ja, saa kan jeg forstaa det. Men ville vi holde os alene til, hvad der har været Lov og Ret hidtil her i Landet, kan jeg ikke finde Hjemmel til det. — Saa siger man: Staten har jo dog ved selve Sparekasseloven